

Zimmermann, A. & Gschwendtner, L. 1935. Monographie der paläarktischen Dytisciden. VI. Colymbetinae (2. Teil). - Koleopt. Rdschau 21:61-92.

Sammanfattning

Ilybius crassus Thomson är en medelstor svart dykare som ursprungligen beskrevs från Sverige. Med tiden utvidgades artens kända utbredningsområde till att gälla hela norra Eurasien. Jag har tittat på det tillgängliga materialet av arten från Asien inklusive typmaterial av *I. chishimanus* Kôno från norra Kurilema och av *I. weymarni* J.Balfour-Browne från nordöstra Kina. Min slutsats är att

"*crassus*" är ett artkomplex bestående av tre arter: (1) *crassus* i Europa, (2) *chishimanus* (= *weymarni*) på det asiatiska fastlandet, och (3) *nakanei* vilken här beskrivs från den ryska stillahavsön Sakhalin och från Hokkaido, Japans nordligaste ö. De tre arterna skiljer sig huvudsakligen åt i formen på hantens könsorgan. De djur som tidigare uppgivits som *crassus* från Mongoliet tillhör istället *I. subaeneus* Erichson, tidigare ej känd från Mongoliet. Kunskapen om flertalet insekters utbredning och taxonomi i Asien är fortfarande dålig. Då många arter anses vara gemensamma med Europa och Sverige innebär detta även att vi fortfarande vet rätt lite om många av våra arters världsutbredning.

Ny bok om jordlöparlarver

Luff, M.L. 1993. *The Carabidae (Coleoptera) larvae of Fennoscandia and Denmark*. Fauna Entomologica Scandinavica 27. 186 sidor, 586 svartvita teckningar. Baserad på ett manuskript av S.G. Larsson. ISBN 90 04 09836 4. Pris ca 400 SEK.

Jag noterade tidigt att olika skalbaggs-larver behandlades mycket professionellt i serien Danmarks Fauna, och samtidigt relativt anonymt, som i en bisats. För vissa grupper som jordlöpare fanns här länge den i särklass bästa presentationen av europeiska larver - skriven på danska!

Bakgrunden till detta förhållande ges i Niels P. Kristensens förord till föreliggande volym. Han pre-

senterar här den långa danska traditionen av högkvalitativa larvstudier och lyfter speciellt fram Sven Gisle Larssons stora betydelse. Vi får bli veta att arbetet med föreliggande bok påbörjades redan 1940 och att den nu tack vare Martin Luffs genomgripande omarbetning av Larssons manuskript kan ges en internationell publik.

Vikten av att kunna identifiera larver har ökat i och med jordlöpararnas framträdande plats inom den ekologiska forskningen. Jag tänker då speciellt på Den Boer-skolans populationsekologiska arbeten, liksom på studiet av livshistoriestrategier (sammanfattade av Thiele 1977). Jag vill minnas att det var John Spence som tidigt påpekade vikten av att titta på larverna i studier av olika arters samexistens och eventuella konkurrens. Detta främst pga larvernas

intensiva utnyttjande av födoresurser och starka bundenhet till sin livsmiljö.

Band 27 av Fauna Entomologica Scandinavica (FES) är unikt såtillvida att det endast behandlar jordlöparnas larver. Då vuxna jordlöpare i samma serie tidigare behandlats posthumt av Carl H. Lindroth (1985, 1986) saknas här alla utbredningsuppgifter. Jag har tidigare påpekat vikten av koordinata mellan FES och aktuella nordiska kataloger med avseende på nomenklatur och klassificering (högaktuellt genom Silfverbergs nu uppdaterade carabid-klassificering). Nu tillkommer även behovet av att koordinera olika volymer av FES behandlande olika stadier av samma grupp. För vuxna jordlöpare användes en löpande numrering av arterna, medan i larvbandet arterna numrerats separat inom varje släkte. I stora stycken har även arternas ordningsföljd inom släktena kastats om.

I mina ögon skapar detta onödigt förvirring, och ett behållande av den gamla ordningsföljden och numreringen hade varit att föredra. Då ej alla arter behandlas i larvbandet hade numreringen på detta sätt direkt visat på luckorna. Nu är det istället ofta svårt att veta om och vilka arters larver som ej behandlas. Detta gäller t ex släktena *Trechus*, *Bembidion*, *Harpalus* och *Trichocellus*. För *Patrobus* uppges att vi bara har tre arter, och varför vår fjärde art *P. australis* utelämnats är en gåta. Överensstämmelsen i arternas nomenklatur är dock god, även om ett "i" fallit bort på slutet hos *Bembidion schueppelii*, *Dicheirotichus gustavii* m fl.

Luffs bok ger goda möjligheter till en korrekt identifiering av larver till släkte. Artbestämningen försåvras ofta av att några arters larver ej är kända, liksom av att ej alla larvstadier beskrivits av de övriga. Småväxta och artrika släkten tycks vara särskilt dåligt kända, detta gäller t ex *Dyschirius*, *Bembidion*, *Bradycellus*, *Badister* m fl. Vidare saknas

ofta kunskap om nordliga och östliga arter vilka saknas i Centraleuropa och Storbritannien. Det är en lång väg kvar till idealet - separata nycklar till alla larvstadier vilka omfattar samtliga arter. Utifrån dagens kunskap ger dock föreliggande volym en mycket överskådlig presentation med fina illustrationer, bra nycklar och relevanta beskrivningar. Med kännedom om vilka arter som förekommer som adulta i ett visst område, bör man som regel även kunna identifiera larverna till art.

I den inledande familjenyckeln har tyvärr familjen Hygrobiidae olyckligtvis kommit att heta Hydrobiidae, vilket kan vara förvillande. Vidare är de karaktärer som ges för att skilja familjerna Noteridae och Dytiscidae åt ej helt tillförlitliga. Och varför envisas med att benämna bakkroppsutskotten "cerci" då man i övrig litteratur idag gått över till det korrekta urogomphi?

Behovet av denna bok är störst för de som ej kan läsa danska eller tyska. Jag tänker då på de befintliga larvnycklarna av Larsson (Danmarks Fauna 76, 1968) och Arndt (Die Larven der Käfer Mitteleuropas 1, 1991). Förutom att Luffs bok kan vara lättare att använda än sina föregångare ger den även rikligt med referenser till arternas biologi.

I mina ögon är det ett stort steg framåt att FES nu även kan ge ut band helt tillägnade larver. Förhoppningsvis kommer man nu att gå vidare med flera volymer om akvatiska larver - vilka verkligen efterfrågas av många! Föreliggande band uppfyller helt mina kvalitetsanspråk varför jag varmt kan rekommendera den till alla intresserade. Jag vill även passa på att omnämna den förbättring som övergången till tvåspalt och ett större format inneburit för FES.

Anders Nilsson